

Погибија Петра Кришикапе – Радован Бећировић

(Ускочког капетана око 1842. г.)

1. По Мљетичку крв се лије,
2. А хатова стоји вриска,
3. А Ченгића главу носи
4. Горштак љути са Малинска.
5. Ал' како је до ње доша
6. Тај ускочки пушконоша?
7. Ништа нема немогуће.
8. Оно јутро у свануће,
9. Акну чета Бана Нока
10. На Ченгића крволока,
11. Смаил-агу старог вука.
12. Не боји се од хајдука,
13. А нада се у Баука.
14. Он да му је десна рука,
15. Но кад пуче пушка прва,
16. Ал' Бауку није стрва!
17. Но се хвали у Никшићу
18. Капетану Мушовићу,
19. Он како је с грађанима
20. Кида главе Брђанима,
21. Улијета у Черкезе,
22. Нека лаже, нема везе!
23. Ченгић викну на сеизе:
24. „Брњаша ми, амо брже!”
25. Мисли да га слуге држе
26. Бег Јагличић рече паши
27. „Кака било коња јаши!
28. За нама су дани наши.
29. Не надај се у Брњаша,
30. Не би ти га Шујо наша -
31. Он је коња обестрега!”
32. Кад нађоше јади Бега,
33. Виђе нема нада у се,
34. На свезано поја кљусе.
35. Па кликује браћу Турке
36. „Јуриш, за мном, у хајдуке!”
37. Још ни трга сабљу није,
38. Убише га синцирлије.
39. Бог ће један знати чије;
40. Дуловића ил' Јакића,
41. Ил' Ускока Попа Мића,
42. Ил' Милије Косорића.
43. Бег лежаоше вас у крви
44. На њ'га Мирко стиже први
45. Те Ченгићу главу скиде.
46. Докле љуцка срећа иде,
47. Те се у тај бој прослави,
48. Алексића нож крвави.
49. Но ће му је пушка диљка
50. Са Ченгића из Липника?
51. Кришикапа с њом умаче
52. Пут Ускока и Мораче.
53. И понесе пушку дома
54. С гатачкога крстолома,
55. Која ће му главе доћи
56. Не може му Бог помоћи!
57. Није било тога дана
58. У ордији Нока Бана,
59. Као Петра Капетана.
60. И по ножу и по пушци
61. Ка што знаду бит Ускоци.
62. То бијаше сератлија,
63. Ал' велики небатлија.
64. Залуду је хајдукова,
65. Залуду је сабљу кова,
66. Залуду је главе кида,
67. Залуду је пушке скида,
68. Залуду је ране вида,
69. Залуду је чардак зида,
70. На Ченгића Агалуке
71. И на њему чека Турке.
72. Залуд иша сустопице,
73. Поред Мирка и Новице
74. И Војводе из Петњице,
75. Те Ченгићу дошли главе.
76. И сад на њ'га иду даве
77. Да Ченгића пушку носи,
78. Сердара се и поноси.
79. И на те је гране доша
80. Да погине од Његоша.
81. Пише Његош преко власти
82. Што немају много моћи,
83. Да му мора Кришикапа
84. На Цетиње с пушком доћи.
85. Кришикапа ни да чује
86. Што Петровић поручује.
87. Још манити Кришикапа,
88. Рекао је, или није:
89. „Што ће пушка калуђеру?
90. Да са њоме тице бије?
91. Она клета мене треба,
92. А панула није с неба,
93. Нит' је мираз Петровића,
94. Но скидена са Ченгића!
95. Ће крв људску земља пије
96. Но гледале војске двије
97. И сад траже да је предам;
98. Без мртве је главе не дам
99. Да у друге пређе руке,

100. Но с њом идем у хајдуке“
101. Кад Његошу доушници
102. Уврћеше то у уши,
103. Ко зна шта се дешавало
104. У његовој младој души.
105. Потресе га прича ова,
106. Велики му разум смути,
107. Ка обични смртник неки
108. Потресе се и наљути:
109. „Шта он мене да пркоси,
110. И крвницу моју носи.
111. И зашто ми пушку не да
112. У Биљарди да се гледа?
113. Иако сам мале моћи,
114. Али ћу му главе доћи.
115. Платиће ми кад сам реко
116. Да је као Хајдук Вељко!”
117. Ко ће томе да се сјети
118. Да све Петру осујети.
119. На све стране прича пуче
120. Да је дошло неко кумче,
121. У заранке једног дана,
122. У дом Петра Капетана.
123. Упућено од главара,
124. Ови ђаво да затара,
125. Да Његошу пушка дође
126. И тај ијед да га прође.
127. И то кумче ту заноћи,
128. Али неђе по поноћи
129. С чивилука пушку смаче
130. И у густу мрак умаче,
131. Сава црни из Мораче.
132. Да су Мијат или Мина
133. Скинули му пушку с клина,
134. Платила би глава њина,
135. Али ко ће заклат кумче!?”
136. И тако се то провуче.
137. Дође пушка у Биљарду,
138. Ал' је криво било Раду
139. Зашто пушку да украду,
140. Преко кумства, соли, хљеба,
141. „Мени такви дар не треба!”
142. Од јада се сав потресе,
143. Што је Петар не донесе?
144. Но се са мном подинати,
145. Ал' ће главом да је плати!
146. Али људи око Мине
147. Шћагу да се то размине,
148. Да Капетан не погине.
149. Мислили су да ће бити
150. Овца свака, вуци сити.
151. Ал' Владика, с друге стране,

152. Хоће што му људи бране!
153. Кршикапи кад досади,
154. Шта да чини, шта да ради.
155. Од Владике нема мира
156. Па од два зла — горе бира.
157. Неће цару за везира,
158. Неће Ускок да се турчи,
159. На Цетиње право спучи.
160. На вјеру га зове Раде
161. И часну му ријеч даде,
162. Да му неће ка јунаку
163. Нико скинут с главе длаку.
164. Кад размину равно Чево,
165. Изгласа је Петар пјево.
166. Око њега гора јечи:
167. „Је ли Његош одријечи?
168. И ако је и 'ко није
169. Ко ме бољи убит смије?
170. У несрећи има среће,
171. Милију ми убит неће,
172. Јер коме је за то стало
173. Убит момче тек настасало,
174. Што старога стрица прати
175. Зар да и он главом плати?”
176. Са Цетиња, из далека,
177. Чула су се звона јака.
178. Перјанике кад упуту,
179. Размисли се и разљути.
180. У њему се страс' угаси,
181. Кршикапу би да спаси,
182. За Петром га боли душа
183. Што га барем не саслуша.
184. Перјаници други лете,
185. Жив ако их Петар срете,
186. Да га смрти ослободе,
187. Код Његоша да га воде,
188. Полећели поклисари,
189. И то што су могли брже,
190. А кад тамо гавранови
191. Опијело Петру држе.
192. Убили су Капетана,
193. Свезанога роба с плећи,
194. Да је био под крилима
195. Не би мога жив утећи.
196. Два убише Црногорца
197. Из Ускока, из Сировца,
198. И то стрица и синовца!
199. Ниђе гроба ни мрамора.
200. Ко их нађе и сахрани,
201. То не може нико знати,
202. Без орлови и гаврани.
203. То је мјесто освјештано,

204. Ђе невина крв се проли.
205. Са именом његовијем
206. Петрови се зову доли.
207. Био чоек сваког дана,
208. Без урока и без мане,
209. И тако је завршио,
210. Кршикапа Капетане!
211. Кад се чуло у Липнику,
212. За тај случај и Владуку,
213. Сташе Турци да шенлуче,
214. Кад су за то чули јуче.
215. А Дедаги сузе лете
216. Што му баба Власи свете!
217. Стеван Перков у Сенату
218. Рекао је истог дана,
219. Да је Раду била мана
220. Убит' Петра Капетана.
221. Ка Петровић са Његуша
222. Што га барем не саслуша,
223. Па га на смрт не осуди
224. Ка што раде мудри људи.
225. Но онаког змаја смаче
226. Због Пашине кремењаче,
227. Друга Лука Лопушине
228. Због обичне гвожђушине!
229. Који му је много ваља,
230. Свуд јуначки траг оставља.
231. Пред свакијем судом части
232. Његош не би има власти,
233. Петру пушку да отима
234. Јели право на то има,
235. Његов трофеј са Крешева.
236. Ал' крвница Његошева
237. Којој пише на отпонац
238. „Ја сам била на Граховац
239. И убила, за два сата,
240. Његошевих осам брата!”
241. И Петар је треба знати
242. Да се свака дрскост плати.
243. Јер ко ведри и облачи,
244. Њему сила ум помрачи.
245. А ко веже и дријеши
246. Он не види кад гријеши!
247. Стеван таки суд донесе -
248. Његош мирно све поднесе.
249. Ови Божји изабраник,
250. А велики покајник.
251. Кајање је љупки цвијет,
252. Његош никад неће мријет.
253. Та велика људска душа
254. Ка Петровић са Његуша
255. Родио се, како кажу,

256. На откосе ил на стру.
257. И мајка га замотала
258. У хајдучку струку црну.
259. Преко пушке задојила,
260. А на селу одгојила.
261. Чува овце по планини,
262. А школован у Савини.
263. У Русији завладичен,
264. На Цетињу устоличен.
265. С три највећа људска лика
266. - Пјесник, владар и владика,
267. А најљепша људска слика.
268. У Европи па и даље,
269. Ал' изгуби рано здравље.
270. Мозгајући о свемиру,
271. Ђе духови не умиру.
272. И постао отац Луче,
273. На којој се људи уче
274. Да разумну наду гаје
275. Што природне силе таје.
276. Његош поче млад да суди
277. У народу дивље ћуди,
278. Ал' јунаци мимо људи;
279. Оружје им не одмара,
280. Ал' је њина болест стара
281. Да се пењу спрам Владара.
282. Ал' за данак не да пару,
283. Ни Владици нити Цару.
284. И за то је многи страда
285. Још из доба прије Рада.
286. Тај је народ собом влада
287. А навика на бесуђе,
288. Разгонећи хорде туђе,
289. Није мога Петар свети
290. Да то племе упамети
291. Од нужде је клетвом влада
292. Све од Саве па до Рада.
293. А Његош је био пријек
294. И не нађе здрављу лијек,
295. Ал' ће живјет задовијек.